

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงาน และปัญหาการดำเนินงาน ตามโครงการส่งเสริมการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) และแบบปลายเปิด (Open Ended) ประชากรในการวิจัย คือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 427 โรงเรียน โดยสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ด้วยวิธี สุ่มแบบเทียบสัดส่วน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนได้กลุ่มตัวอย่าง 83 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลการ ดำเนินงานนิเทศงานวิชาการระดับโรงเรียน คือ ประธานและเลขานุการคณะกรรมการ ดำเนินงาน จำนวน 166 คน และการดำเนินงานนิเทศงานวิชาการระดับกลุ่มประสบการณ์ คือ ครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ จำนวน 498 คน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนจากประธาน คณะกรรมการดำเนินงาน ทั้งสิ้น 74 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.16 ได้รับคืนจากเลขานุการ คณะกรรมการดำเนินงาน ทั้งสิ้น 74 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.16 และได้รับคืนจาก ครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ทั้งสิ้น 444 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.16 สำหรับการวิเคราะห์ ข้อมูลใช้การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน และภาพรวม โดยนำเสนอผลการวิจัยเป็นรูปตารางประกอบความเรียง ซึ่งข้อมูลผลการวิจัยสามารถสรุป ได้ดังนี้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ประธานคณะกรรมการดำเนินงาน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุมากกว่า 50 ปี อายุราชการมากกว่า 25 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปฏิบัติหน้าที่ประธานคณะกรรมการดำเนินงาน เป็นเวลา 5-10 ปี และส่วนมากเคยเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาทางการนิเทศการศึกษา
2. เลขานุการคณะกรรมการดำเนินงาน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-50 ปี อายุราชการ 16-20 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการดำเนินงาน ต่ำกว่า 5 ปี และส่วนมากเคยเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาทางการนิเทศการศึกษา
3. ครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-50 ปี อายุราชการ 16-20 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปฏิบัติหน้าที่ครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ เป็นเวลา 5-10 ปี และส่วนมากไม่เคยเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาทางการนิเทศการศึกษา

ตอนที่ 2 การดำเนินงานนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

1. การดำเนินงานระดับโรงเรียน

- 1.1 การแจ้งนโยบาย โรงเรียนส่วนใหญ่ ผู้แจ้งนโยบายคือ ผู้บริหารโรงเรียน โดยแจ้งในที่ประชุมครูประจำเดือน สำหรับผู้ที่รับทราบนโยบายคือ ครูผู้สอน
- 1.2 การตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน โรงเรียนส่วนใหญ่ หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกคณะกรรมการดำเนินงาน คือ พิจารณาจากการเป็นผู้นำทางวิชาการ และมีความคิดริเริ่มในการจัดกิจกรรมทางวิชาการในโรงเรียน ซึ่งคณะกรรมการดำเนินงานประกอบด้วย ครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ และมีวิธีการคัดเลือกโดย ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้คัดเลือกและแต่งตั้ง ซึ่งมีหน้าที่ติดตามและประเมินผลการจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน สำหรับวิธีการมอบหมายงานในโครงการให้คณะกรรมการดำเนินงานนั้น จะมอบให้กรรมการตามกลุ่มประสบการณ์

1.3 การกำหนดกรอบแผนงาน โรงเรียนส่วนใหญ่ ผู้ที่ทำหน้าที่กำหนดกรอบแผนงาน คือ คณะกรรมการดำเนินงานนิเทศงานวิชาการ ข้อมูลที่ใช้ประกอบการพิจารณา กำหนดกรอบแผนงานได้แก่ นโยบายของกรุงเทพมหานคร โดยให้คณะกรรมการดำเนินงานระดมความคิดร่วมกัน และหลังจากได้กรอบแผนงานชัดเจนแล้ว โรงเรียนได้ประกาศหรือแจ้งนโยบายให้ทราบอย่างเป็นทางการ โดยแจ้งในที่ประชุมครูของโรงเรียน

2. การดำเนินงานระดับกลุ่มประสบการณ์

2.1 การสำรวจความต้องการจำเป็น กลุ่มประสบการณ์ส่วนใหญ่ มีการสำรวจความต้องการจำเป็นในการนิเทศงานวิชาการของกลุ่มประสบการณ์ ผู้ที่มีส่วนร่วมในการสำรวจความต้องการจำเป็นคือ ครูทุกคน ซึ่งข้อมูลที่ใช้ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยให้บุคลากรในกลุ่มประสบการณ์ระดมความคิดร่วมกัน

2.2 การวางแผนการนิเทศ กลุ่มประสบการณ์ส่วนใหญ่ ได้มีการวางแผนการนิเทศงานวิชาการของกลุ่มประสบการณ์ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวางแผนการนิเทศคือ ครูทุกคนในกลุ่มประสบการณ์ และเตรียมปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ จุดประสงค์ของกลุ่มประสบการณ์ ส่วนองค์ประกอบที่ต้องคำนึงถึง ในการวางแผนนั้นจะยึดนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานคร เป็นหลัก วิธีการจัดทำแผนการนิเทศคือ เขียนโครงการเพื่อสนองนโยบายของกลุ่มประสบการณ์ สำหรับลักษณะของแผนจะเป็นแผนการนิเทศงานวิชาการร่วมกันของโรงเรียน แต่กระจายความรับผิดชอบในชั้นดำเนินการปฏิบัติไปยังกลุ่มประสบการณ์ ด้านกิจกรรมโครงการนิเทศจะใช้การสังเกตการสอน ส่วนลักษณะการจัดโครงการนิเทศจะเป็นโครงการที่มีความต่อเนื่องระยะยาว สำหรับผู้รับผิดชอบโครงการนิเทศนั้นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศงานวิชาการ

2.3 การดำเนินการปฏิบัติงาน

2.3.1 การเตรียมการ กลุ่มประสบการณ์ส่วนใหญ่ มีการเตรียมการดำเนินการปฏิบัติงานตามโครงการนิเทศงานวิชาการของกลุ่มประสบการณ์ มีการเตรียมการในการดำเนินงานตามโครงการ โดยแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบโครงการ ผู้ที่มีส่วนร่วมในการเตรียมการคือ ครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ สำหรับการเตรียมปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามโครงการได้แก่ เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.3.2 การลงมือปฏิบัติ กลุ่มประสบการณ์ส่วนใหญ่ ผู้ที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามโครงการของกลุ่มประสบการณ์คือ ครูทุกคนในกลุ่มประสบการณ์ ส่วนวิธีการควบคุม กำกับ และติดตามผลการดำเนินงานนั้นจะใช้การสังเกตการปฏิบัติงาน สำหรับการสร้างประสานสัมพันธ์และเสริมกำลังใจในการปฏิบัติงานตามโครงการจะเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ใช้ความรู้ความสามารถ และความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่

2.3.3 การรายงานผลการปฏิบัติงาน กลุ่มประสบการณ์ส่วนใหญ่ มีการรายงานผลการปฏิบัติงานของ โครงการนิเทศงานวิชาการของกลุ่มประสบการณ์ ผู้ที่ทำหน้าที่รายงานผลการปฏิบัติงานคือ ครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ โดยรายงานผลการปฏิบัติงานแก่ผู้บริหารโรงเรียนให้ได้รับทราบ ใช้วิธีการรายงานเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงาน สำหรับช่วงเวลาที่ยังจะรายงานเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ แล้ว

2.4 การประเมินผล กลุ่มประสบการณ์ส่วนใหญ่ ได้มีการประเมินผลโครงการนิเทศงานวิชาการของกลุ่มประสบการณ์ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินผลคือ ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ การประเมินผลใช้วิธีการพิจารณาจากคุณภาพ และปริมาณงาน ส่วนช่วงเวลาที่จะประเมินผลโครงการจะประเมินเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน สำหรับการชี้แจงให้เข้าใจถึงแบบแผน และวิธีการประเมินผล โดยการประชุมชี้แจงและการนำเสนอผลการประเมินโครงการให้บุคลากรได้รับทราบ กระทำโดยวิธีการประชุมชี้แจง

2.5 การปรับปรุงแก้ไข กลุ่มประสบการณ์ส่วนใหญ่ มีการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานนิเทศงานวิชาการของกลุ่มประสบการณ์ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงแก้ไขคือ ครูทุกคนในกลุ่มประสบการณ์ การปรับปรุงแก้ไขการวางแผนการนิเทศควรปรับปรุงในด้านการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการวางแผน ส่วนการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการปฏิบัติงานควรปรับปรุงในด้านการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานสำหรับการปรับปรุงแก้ไขการประเมินผลควรปรับปรุงในด้านการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินผล

ตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินงานนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

1. ปัญหาการดำเนินงานระดับโรงเรียน การดำเนินงานนิเทศงานวิชาการของโรงเรียนส่วนใหญ่ มีปัญหาคือ ผู้ที่รับทราบนโยบาย ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศงานวิชาการ ส่วนบุคลากรที่ร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงานขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศงานวิชาการ สำหรับบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการพิจารณาและกำหนดกรอบแผนงาน ขาดความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน

2. ปัญหาการดำเนินงานระดับกลุ่มประสบการณ์ การดำเนินงานของกลุ่มประสบการณ์ในโรงเรียนส่วนใหญ่ มีปัญหาคือ ผู้ที่มีส่วนร่วมในการสำรวจความต้องการจำเป็น ไม่มีเวลาเพียงพอในการสำรวจความต้องการจำเป็น ส่วนข้อมูลที่ใช้ในการสำรวจความต้องการจำเป็น ปรากฏว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการให้ข้อมูลที่เที่ยงตรง และวิธีการสำรวจความต้องการจำเป็น มีเวลาในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ สำหรับในด้านบุคลากรที่มีส่วนในเกี่ยวข้องกับวางแผนการนิเทศ ผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้และทักษะในการวางแผนเกี่ยวกับด้านการดำเนินการปฏิบัติงานตามแผน ปรากฏว่า เวลาไม่จำกัดในการเตรียมปัจจัยต่าง ๆ ส่วนการปฏิบัติงานมักขาดความร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในด้านบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินผล ผู้ประเมินยังขาดความรู้และทักษะในการประเมิน สำหรับการดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขการปฏิบัติงานนั้น เวลาไม่เพียงพอที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย การศึกษาการดำเนินงาน และปัญหาการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีข้อควรอภิปรายและเสนอแนะ ดังนี้

การดำเนินงานนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

1. การดำเนินงานระดับโรงเรียน

1.1 การแจ้งนโยบาย จากผลการวิจัย พบว่า การแจ้งนโยบายซึ่งเป็นไปตามแนวทางที่สำนักงานการศึกษา (2531) ได้เสนอไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้แจ้งนโยบายแก่บุคลากรทุกคนในโรงเรียน ได้รับทราบเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เหตุผล ความจำเป็น และแนวทางการจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญของการจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร (2537) โดยให้ผู้บริหารโรงเรียนจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน และต้องบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร จากนโยบายดังกล่าว ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนรีบดำเนินการอย่างเร่งด่วน จากผลการวิจัยเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ของนิตยา ปรีชาหาญ (2524) และพัชรินทร์ ศิริสุข (2533) ระบุไว้ว่า การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนยังมีการปฏิบัติในระดับต่ำ ในปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในทางที่ดีขึ้นในการปฏิบัติงานด้านการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน บทบาทที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียน ดังที่สำนักงานการศึกษา (2531) กล่าวไว้คือ ผู้บริหารโรงเรียนต้องส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนอย่างแท้จริง จะเห็นว่าความสำเร็จของการดำเนินงานนิเทศชั้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนและครูทุกคนต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2536) ได้สรุปไว้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนต้องทำงานร่วมกับครูทุกคนในโรงเรียน ดังนั้นการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน

จะประสบผลดีได้ต้องมาจากความเข้าใจและความเห็นชอบของครูในโรงเรียน จะเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียน นอกจากสร้างความสำเร็จใจให้กับครูแล้ว ยังต้องกระตุ้นให้ครูทุกคนยอมรับการนิเทศ และผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้นำในการนิเทศ โดยเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

1.2 การตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน จากผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการดำเนินงานประกอบด้วย ครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ทุกกลุ่มประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ดังที่ สำนักการศึกษา (2531) ได้เสนอไว้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นประธาน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนเป็นรองประธาน ครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ ครูบรรณาธิการ ครูโสตทัศนศึกษา และครูวัดผลเป็นกรรมการ บุคลากรที่กล่าวมานี้ เป็นผู้ที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกจากโรงเรียนให้ทำหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ อยู่แล้ว ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นบุคลากรที่เป็นผู้นำทางวิชาการ มีความคิดริเริ่มในการจัดกิจกรรมทางวิชาการในโรงเรียน แต่จากผลการวิจัยพบว่า ครูในตำแหน่งต่าง ๆ คือ ครูโสตทัศนศึกษา ครูบรรณาธิการ ครูวัดผล ได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในระดับน้อยมาก แต่จะมีครูผู้สอนที่มีผลงานดีเด่น ตัวแทนครูจากกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มาร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน ครูที่ทำหน้าที่ดังกล่าวนี้ ควรเลือกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน เนื่องจากกิจกรรมการนิเทศในโครงการต่าง ๆ จำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ เข้าร่วมดำเนินงานด้วย สำหรับครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ทุกกลุ่มในโรงเรียน มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่องานวิชาการ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับครูผู้สอน เข้าใจปัญหา และความต้องการของครูเป็นอย่างดี ดังที่ สำนักการศึกษา (2531) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ว่า เป็นบุคลากรที่สำคัญในการดำเนินงานตามโครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้เป็นอย่างดี และจากผลการวิจัย ในด้านการมอบหมายงานให้คณะกรรมการดำเนินงาน รับผิดชอบ ปรากฏว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มอบงานให้กรรมการตรงตามกลุ่มประสบการณ์ที่กรรมการได้ทำการสอนอยู่ในกลุ่มประสบการณ์นั้นมากกว่า โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก เนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่มีอัตรากำลังครูในโรงเรียนมีมาก ฉะนั้นการจัดครูเข้าสอนในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ มักจะสอนในกลุ่มประสบการณ์เดียวเท่านั้น แต่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ครูคนเดียวต้องรับผิดชอบสอนหลายกลุ่มประสบการณ์ ซึ่งงานที่ได้รับมอบหมาย

บางที่ต้องรับผิดชอบถึง 2 ประสพการณ์ ย่อมมีผลกระทบต่อการทำงานและคุณภาพของงาน จึงเห็นว่าขนาดของโรงเรียนมีผลต่อการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในด้านบุคลากรที่ร่วมปฏิบัติงาน ดังนั้น การคัดเลือกคณะกรรมการดำเนินงาน จึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ และเหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานนิเทศงานวิชาการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.3 การกำหนดกรอบแผนงาน จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่กำหนดกรอบแผนงานคือ คณะกรรมการดำเนินงานนิเทศงานวิชาการ ดังที่ ที่สำนักงานการศึกษา (2531) ได้ให้แนวทางการกำหนดกรอบแผนงานไว้คือ คณะกรรมการดำเนินงานนิเทศงานวิชาการร่วมกัน วิเคราะห์นโยบายของกรุงเทพมหานคร มาใช้ประกอบการกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน สำหรับการพิจารณากำหนดกรอบแผนงานนั้น ใช้วิธีระดมสมองร่วมกัน นับว่าเป็นสิ่งดี ดังที่ แฮร์ริส (Ben M. Harris, 1983) ได้กล่าวว่าการระดมสมองซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งของการนิเทศการศึกษา โดยมีการประชุมรวมเอาความคิดของกลุ่มคน และความคิดนั้นจะต้องพิจารณาาร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2536) ที่ได้สรุปว่า การนิเทศการศึกษาต้องเป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ดังนั้นการที่ได้เปิดโอกาสให้คณะครูกับผู้บริหารโรงเรียนเสนอความคิดร่วมกัน กรอบแผนงานการนิเทศที่ได้นั้นจะเป็นไปตามความต้องการของบุคลากรในโรงเรียน

2. การดำเนินงานระดับกลุ่มประสพการณ์

2.1 การสำรวจความต้องการจำเป็น จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของกลุ่มประสพการณ์ มีการสำรวจความต้องการจำเป็น โดยครูหัวหน้ากลุ่มประสพการณ์กับคณะครูทุกคนในกลุ่มประสพการณ์ระดมความคิดร่วมกัน ซึ่งเป็นไปตามแนวทางที่สำนักงานการศึกษา (2531) ได้ใช้คือ วิธีการระดมสมองเป็นหลักในการดำเนินงาน ดังนั้น การสำรวจความต้องการจำเป็น จึงเป็นวิธีการค้นหา สิ่งบกพร่องและปัญหาที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย ซึ่งกลุ่มประสพการณ์จำเป็นต้องหาทางแก้ไข แต่สิ่งที่ต้องคำนึงถึง คือ สภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการของโรงเรียน ข้อมูลที่ใช้ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ส่วนข้อมูลอื่น ๆ ที่สำนักงานการศึกษา (2531) ได้กล่าวไว้ ได้แก่ อัตราการตกซ้ำชั้น ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของนักเรียน สถิติมาเรียน

การใช้ห้องสมุด การมาปฏิบัติราชการของครู ผลการประเมินโครงการเอกสารประกอบการจัดกิจกรรม สื่อการเรียนการสอนและหนังสือค้นคว้า ดังนั้นการอาศัยข้อมูลหลาย ๆ ด้านมาประกอบการพิจารณา มีส่วนทำให้การสำรวจความต้องการจำเป็นของกลุ่มประสบการณ์ตรงกับสภาพความเป็นจริงของ โรงเรียนมากที่สุด

2.2 การวางแผนการนิเทศ จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของกลุ่มประสบการณ์ มีการวางแผนการนิเทศ โดยครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ร่วมกับคณะครูทุกคนในกลุ่มประสบการณ์ เพื่อเตรียมงาน และกำหนดแนวทางไว้ล่วงหน้าอย่างรอบคอบ ซึ่งเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ สำนักงานการศึกษา (2531) ได้แบ่งไว้ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการวางแผน ขั้นปฏิบัติการวางแผน และขั้นปฏิบัติตามแผน ส่วนองค์ประกอบที่ต้องคำนึงถึงคือนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานคร โดยดำเนินงานตามกรอบแผนงานการนิเทศงานวิชาการของโรงเรียน ความต้องการจำเป็นของกลุ่มประสบการณ์และจุดประสงค์ของกลุ่มประสบการณ์ สำหรับวิธีดำเนินงานจัดทำแผนการนิเทศ โดยการเขียนโครงการเพื่อสนองนโยบายของกลุ่มประสบการณ์ ส่วนลักษณะของแผนการนิเทศจะเป็นแผนร่วมกันของโรงเรียน แต่กระจายความรับผิดชอบในขั้นดำเนินการปฏิบัติไปยังกลุ่มประสบการณ์ โดยมีกิจกรรมและโครงการนิเทศงานวิชาการของกลุ่มประสบการณ์คือ การสังเกตการสอน ซึ่งเป็นเครื่องมือสำหรับการนิเทศอย่างหนึ่งที่โรงเรียนนำมาใช้ในการปฏิบัติการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน เป็นวิธีการที่พัฒนาครูเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529) ได้กล่าวถึง การสังเกตการสอนว่า เป็นกลวิธีการนิเทศวิธีหนึ่ง ที่มีประโยชน์ต่อครู เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาหรือปรับปรุงพฤติกรรมการสอนในห้องเรียนให้มีประสิทธิภาพโดยใช้ข้อมูลย้อนกลับจากการสังเกตการสอนของผู้นิเทศ จะเห็นว่าการวางแผนการนิเทศ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและแนวคิดในการพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร กรอบแผนงานของโรงเรียน และโครงการของกลุ่มประสบการณ์

2.3 การดำเนินการปฏิบัติงาน

2.3.1 การเตรียมการ จากผลการวิจัยพบว่า มีการเตรียมการในการดำเนินการปฏิบัติงาน โดยแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับสุจิตรา อุทธิเสน (2533) และอร่ามศรี แยมคลี่ (2534) คือ ก่อนการดำเนินการปฏิบัติงานต้องเตรียมการแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบโครงการ จะเห็นว่า การดำเนินงานจะบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการได้นั้น ต้องเตรียมบุคลากรที่จะรับผิดชอบเป็นอันดับแรก เพื่อจัดทำรายละเอียดในการปฏิบัติงาน ดังที่ สำนักการศึกษา (2531) ได้กล่าวถึง การเตรียมการในการดำเนินการปฏิบัติงาน คือ ผู้รับผิดชอบโครงการต้องจัดทำรายละเอียด หลังจากได้รายละเอียดดังกล่าวแล้วจะมาสำรวจอีกครั้ง เพื่อแต่งตั้งบุคลากรให้เข้ากับกลุ่มงาน สำหรับผู้ที่มีส่วนร่วมในการเตรียมการเป็นครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ ซึ่งเป็นไปตามบทบาทหน้าที่ของครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ ดังที่สำนักการศึกษา (2531) ได้กล่าวไว้คือ ครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ทุกกลุ่มประสบการณ์ในโรงเรียนเป็นผู้ที่รับผิดชอบโดยตรงต่องานวิชาการในกลุ่มประสบการณ์ของตนเอง ส่วนการเตรียมปัจจัยนั้น เตรียมในด้านเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับสำนักการศึกษา (2531) ได้กล่าวไว้ ในขั้นตอนของการจัดทำรายละเอียดในการปฏิบัติงาน คือ จะต้องกำหนดรายละเอียดของงาน เพื่อให้ทราบว่ามีส่วนย่อยอะไรบ้างที่ต้องปฏิบัติ ใครเป็นผู้รับผิดชอบรวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินงาน ดังนั้น การเตรียมเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความจำเป็นเพื่อใช้ศึกษาและเป็นข้อมูลในการกำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติงาน และมีการแต่งตั้งบุคลากรให้เข้ากับกลุ่มงานที่ระบุไว้ต่อไป

2.3.2 การลงมือปฏิบัติ จากผลการวิจัยพบว่า ในด้านบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามโครงการคือ ครูทุกคนในกลุ่มประสบการณ์ ส่วนการติดตามผลการดำเนินงาน ใช้วิธีการสังเกตการปฏิบัติงาน และเสริมกำลังใจด้วยการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ใช้ความรู้ความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับสุจิตรา อุทธิเสน (2533) และ อร่ามศรี แยมคลี่ (2534) ด้านบุคลากรที่มีส่วนร่วม การติดตามผล และการเสริมกำลังใจ จะเห็นว่า การปฏิบัติงานของกลุ่มประสบการณ์เป็นไปตามหลักการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ดังที่สำนักการศึกษา (2531) ได้กล่าวไว้ คือ เป็นประชาธิปไตย และส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งนับได้ว่า เป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงาน

ให้เกิดความร่วมมือ ความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน จะทำให้การดำเนินงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มประสบการณ์ต่อไป

2.3.3 การรายงานผลการปฏิบัติงาน จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่ทำหน้าที่รายงานผลการปฏิบัติงานคือ ครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ โดยรายงานให้ผู้บริหารโรงเรียนได้รับทราบเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงาน จะรายงานเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับสำนักการศึกษา (2531) ที่ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ ในด้านการติดตามผลการปฏิบัติงาน ซึ่งการรายงานผลก็เพื่อจะได้ทราบผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ บุคลากรได้มีการพัฒนาให้มีความสามารถมากขึ้นเพียงไร มีข้อดีข้อเสียอย่างไร ผู้บริหารโรงเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะได้ร่วมกันพิจารณาหาทางปรับปรุงแก้ไขในสิ่งบกพร่อง หรือพัฒนาในส่วนที่ดีแล้วให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2.4 การประเมินผล จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ประเมินผลโครงการนิเทศงานวิชาการของกลุ่มประสบการณ์ คือ ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ โดยพิจารณาจากคุณภาพและปริมาณงาน ซึ่งจะประเมินเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานด้วยการประชุมชี้แจง ส่วนการนำเสนอผลการประเมินใช้วิธีการประชุมชี้แจงเช่นเดียวกัน จะเห็นว่าการประเมินผลโครงการก็เพื่อปรับปรุงการบริหารโครงการให้มีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาจากคุณภาพของงาน ดังที่ สำนักการศึกษา (2531) ได้กล่าวถึงการประเมินผล เพื่อให้ทราบความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรค เพื่อหาทางแก้ไขและใช้ผลการประเมินเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป สำหรับช่วงเวลาในการประเมินผลโครงการ ซึ่ง สำนักการศึกษา (2531) ได้แบ่งไว้เป็น 3 ลักษณะคือ ก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างการดำเนินงาน และสิ้นสุดการดำเนินงาน ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการประเมินผลระหว่างการดำเนินงานด้วย เพื่อให้กลุ่มประสบการณ์ได้ทราบว่า โครงการนั้นมีส่วนใดที่ปฏิบัติได้มาก และส่วนใดปฏิบัติได้น้อย ซึ่งผลที่ได้จะนำมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป

2.5 การปรับปรุงแก้ไข จากผลการวิจัยพบว่า การปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานนิเทศโดยมีบุคลากรที่เกี่ยวข้อง คือ ครูทุกคนในกลุ่มประสบการณ์ สำหรับการปรับปรุงแก้ไขการนิเทศในด้านต่าง ๆ พบว่า สอดคล้องกับ สุจิตรา อุทธิเสน (2533) คือ มีการ

ปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการปฏิบัติงาน และด้านการประเมินผล จะเห็นว่า บุคลากรที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ นั้น มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงาน ดังที่ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2536) ได้กล่าวถึงผู้นิเทศว่า จะต้องมีความรู้ความฉลาด ความชำนาญ และประสบการณ์ โรงเรียนคัดเลือกขึ้นเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น นอกจากนี้ต้องปรับปรุงด้านบุคลากรที่ร่วมในการปฏิบัติงานในทุกด้านแล้ว จากผลการวิจัยยังพบว่า ในส่วนของวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานในด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการปฏิบัติงาน และด้านการประเมินผลต้องมีการปรับปรุงในอันดับรองลงมา จึงเห็นว่า การปฏิบัติงานของบุคลากร และวิธีการ/ขั้นตอน ในแต่ละด้านดังกล่าวมีความจำเป็นควรปรับปรุงแก้ไข ดังที่ สำนักการศึกษา (2531) ได้กล่าวถึง การปรับปรุงแก้ไขในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงาน ซึ่งกระทำได้ดีตลอดการดำเนินงาน จนกระทั่งสิ้นสุดการดำเนินงานหากพบสิ่งบกพร่องไม่เป็นไปตามเป้าหมายก็ให้ปรับปรุงแก้ไขตั้งแต่ขั้นตอนนี้

ปัญหาการดำเนินงานนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

1. ปัญหาการดำเนินงานระดับโรงเรียน จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระดับโรงเรียน ในส่วนที่มีปัญหาได้แก่ ด้านการแจ้งนโยบายเป็นปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่รับทราบนโยบายการนิเทศ ส่วนด้านการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่ร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน และด้านการกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศเป็นปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบแผนงาน ซึ่งในแต่ละด้านที่กล่าวมานี้ส่วนที่เป็นปัญหาคือ บุคลากรไม่เข้าใจหลักการเกี่ยวกับการนิเทศ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศ และขาดบุคลากรที่มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน จะเห็นว่าปัญหาที่พบจะเกี่ยวกับบุคลากรทั้งสิ้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนทุกคนต้องหาทางแก้ไข ดังที่ สำนักการศึกษา (2531) ได้กล่าวถึงผู้เกี่ยวข้องไว้คือ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูวิชาการโรงเรียน ครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ทุกกลุ่ม รวมถึงครูผู้สอนอื่น ๆ ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในด้าน

วิชาการสูง บุคลากรที่กล่าวมานี้ จะได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน บทบาทที่สำคัญคือต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศงานวิชาการอย่างแท้จริง อาจต้องมีการอบรม สัมมนาให้กับผู้บริหารและครูอย่างทั่วถึง ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศ ซึ่งต่อไปคิดว่าปัญหานี้มีแนวโน้มจะลดลงเนื่องจากได้มีนโยบายของกรุงเทพมหานคร (2537) ให้โรงเรียนจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนโดยให้สำนักการศึกษา และสำนักงานเขต เร่งจัดการอบรม สัมมนา เรื่องการนิเทศภายในโรงเรียนแก่ผู้บริหาร และครู จะเห็นว่ากรนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนไม่ใช่เป็นวิธีการใหม่ แต่เป็นวิธีการที่บางโรงเรียนได้จัดทำกันอยู่แล้ว แต่ก็ยังมีบางโรงเรียนที่ยังต้องมีการปรับปรุงจากนโยบายดังกล่าวหากมีการกำหนดมาตรการตรวจสอบ และติดตามผลการปฏิบัติอย่างใกล้ชิดการดำเนินงานจะประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนนอกจากนี้ ยังพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กคณะกรรมการดำเนินงาน ไม่เพียงพอกับปัญหาที่ต้องแก้ไขจากความแตกต่างกันในด้านขนาดของโรงเรียน ดังที่ สำนักการศึกษา (2537) ได้แบ่งขนาดของโรงเรียนไว้ 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 801 คน ขึ้นไป โรงเรียนขนาดกลาง นักเรียน 401-800 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก นักเรียนต่ำกว่า 400 คน การกำหนดกรอบอัตรากำลังครูจึงขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียน โรงเรียนขนาดเล็กจะมีปัญหาด้านจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอกับปัญหาของโรงเรียนที่ต้องแก้ไขมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ สำหรับงานกิจกรรมหรือโครงการที่ต้องปฏิบัติในโรงเรียนนั้น ปริมาณงานในโรงเรียนทุกขนาดมักไม่แตกต่างกัน แต่บุคลากรที่ปฏิบัติงานมีจำนวนไม่ทัดเทียมกันจึงทำให้โรงเรียนขนาดเล็กประสบกับปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรไม่เพียงพอกับปัญหาที่โรงเรียนต้องแก้ไข เพราะคนหนึ่ง ๆ อาจทำหน้าที่หลายอย่าง ปัญหานี้จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มโรงเรียน ศูนย์วิชาการเขตและศึกษานิเทศก์ ในการให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ เอกสารต่าง ๆ และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดการทำงานบางอย่างให้น้อยลง ดังนั้น การดำเนินงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ จะสำเร็จลุล่วงมากขึ้นน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ร่วมมือกันปฏิบัติให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

2. ปัญหาการดำเนินงานระดับกลุ่มประสบการณ์ จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศงานวิชาการของกลุ่มประสบการณ์ ในด้านบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการสำรวจความต้องการจำเป็น ปัญหาที่พบคือบุคลากรไม่มีเวลาเพียงพอในการสำรวจความต้องการจำเป็น ส่วนด้านข้อมูลที่ใช้ในการสำรวจความต้องการจำเป็น มีปัญหาคือบุคลากรที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เที่ยงตรง สำหรับวิธีการสำรวจความต้องการจำเป็นนั้น ปรากฏว่า เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานน้อยเกินไป ในด้านปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนการนิเทศโดยเฉพาะ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องขาดความรู้และทักษะ ในการวางแผน สำหรับในด้านการดำเนินงานปฏิบัติ ตามแผน มีปัญหาคือเวลามีจำกัดในการเตรียมปัจจัยต่าง ๆ และเกี่ยวกับการปฏิบัติงานยังขาดความร่วมมือจากบุคลากร ด้านการประเมินผล มีปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องขาดความรู้และทักษะในการประเมินผล ส่วนในด้านการปรับปรุงแก้ไขจะเป็นปัญหาในด้านของเวลา ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน จากปัญหาดังกล่าวสรุปได้เป็น 3 ปัญหาคือ ปัญหาด้านเวลาในการปฏิบัติงาน ปัญหาด้านความร่วมมือของบุคลากร และปัญหาด้านความรู้และทักษะ จากที่กล่าวมา นี้ จะเห็นว่าปัญหาด้านเวลาในการปฏิบัติงานของบุคลากรเป็นส่วนมาก สาเหตุอาจมาจาก ครูต้องปฏิบัติหน้าที่ในการสอน และยังมีกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ที่ต้องดำเนินการ จึงทำให้มีผลกระทบในเรื่องของเวลาในการดำเนินงานตามโครงการนิเทศ จากการศึกษาที่กรุงเทพมหานคร (2537) ได้มีคำสั่งให้สำนักงานศึกษา และสำนักงานเขต ลดกิจกรรมพิเศษทั้งจากของ กรุงเทพมหานคร และจากหน่วยงานภายนอกที่ทำให้นักเรียนและครูขาดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง ผู้บริหารควรอยู่โรงเรียนตลอด เพื่อจะได้มีเวลาบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมากขึ้น จากคำสั่งนี้จึงเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูจะมีเวลาในการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพมากขึ้น

จากปัญหาที่กล่าวมาแล้ว ผลการวิจัยยังมีข้อสังเกตเกี่ยวกับขนาดของโรงเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของบุคลากรไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการปฏิบัติงานตามแผนการลงมือปฏิบัติงาน หรือการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน ปรากฏว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ขาดความร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องมากกว่าในโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก อาจจะมีสาเหตุมาจากโรงเรียนขนาดใหญ่ มีบุคลากรในโรงเรียนมาก ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนดูแลไม่ทั่วถึง จึงขาดการประสานงานโดยตรงระหว่างผู้บริหารกับครูหรือผู้ปฏิบัติงาน จะเห็นว่า

ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการบริหารงานบุคลากรโดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดใหญ่ ดังที่ นพพงษ์ บุญจิตราศุลย์ (2534) ได้กล่าวไว้ว่า งานบริหารบุคลากรนับเป็นงานที่สำคัญมาก ครูใหญ่จะทำงานแต่ลำพังให้สำเร็จนั้นไม่ได้ ต้องการทีม (Team) ของคนที่จะมาร่วมงาน ต้องรู้จักเลือกคนเพื่อมอบอำนาจหน้าที่ให้บุคลากรได้ปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม ครูใหญ่จึงต้องมีทักษะ 3 ด้าน คือ ทักษะในทางคตินิยม ทักษะในทางมนุษยสัมพันธ์ และทักษะทางเทคนิค ซึ่งทักษะทั้ง 3 อย่าง ครูใหญ่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน จะมีทักษะทั้ง 3 มากน้อยแตกต่างกัน แล้วแต่สภาพการณ์และขนาดของโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดใหญ่มีหน่วยงานมาก ครูใหญ่จำเป็นต้องมีทักษะทางคตินิยม และทางมนุษยสัมพันธ์มาก จะเห็นว่า การปฏิบัติงานของบุคลากรจะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีนั้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารบุคลากรด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักการศึกษา

1.1 สำนักการศึกษา ควรจัดโครงการอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ เกี่ยวกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และควรมีการติดตาม การดำเนินงานนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร และตามนโยบายของ กรุงเทพมหานคร

1.2 สำนักการศึกษา ควรมีการประเมินโรงเรียนดีเด่นด้านการจัดการ นิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ในระดับสำนักงานเขต และระดับกรุงเทพมหานคร เพื่อ เป็นโรงเรียนตัวอย่างให้กับโรงเรียนต่าง ๆ ได้นำวิธีการไปดำเนินงานในโรงเรียนให้มี ประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์วิชาการเขต

2.1 ศูนย์วิชาการเขต ควรจัดโครงการอบรม สัมมนา และให้ความรู้เรื่อง การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนให้กับครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ และครูผู้สอน เพื่อให้ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

2.2 ศูนย์วิชาการเขต ควรมีบทบาทและหน้าที่ในการให้คำปรึกษา แนะนำ ติดตามและประเมินผลการจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

3.1 ผู้บริหารโรงเรียน ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานนิเทศงาน วิชาการระดับโรงเรียนและระดับกลุ่มประสบการณ์อย่างใกล้ชิด สม่่าเสมอ และต่อเนื่อง

3.2 ผู้บริหารโรงเรียน ควรจัดส่งบุคลากรในโรงเรียนเข้ารับการอบรม สัมมนา หรือศึกษาต่อ เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในการจัดการ นิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. ควรศึกษาการนำเสนอรูปแบบการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย